

INVESTIGAȚIE

Achizițiile de produse petroliere pentru anul 2023 în cadrul Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei Soroca (DASPF Soroca): benzină multă și obligații contractuale puține

Ciolac Valeria, expertă

Asociația pentru Drepturile Omului Lex XXI

Introducere

Această investigație este un produs al proiectului „Monitorizarea și Promovarea Transparenței Achizițiilor Publice în Sectorul Asistenței Sociale din Republica Moldova”, desfășurat de Asociația pentru Drepturile Omului Lex XXI, în calitate de beneficiar de sub-grant al proiectului „Consolidarea integrității în achizițiile publice”. Proiectul este implementat de către Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”, în colaborare cu Parteneriatul pentru Transparență (PTF).

Proiectul urmărește susținerea reformelor în domeniul achizițiilor publice în Moldova, care vor spori transparența și corectitudinea achizițiilor publice prin abilitarea cetățenilor de a responsabiliza instituțiile relevante. Opiniile exprimate și responsabilitatea pentru conținutul acestui produs aparțin autorului și nu reflectă neapărat opinia IDIS „Viitorul” și a donatorului.

Activitățile de monitorizare descrise în acest articol s-au desfășurat în lunile ianuarie-februarie 2024, concentrându-se pe procedura de achiziții a produselor petroliere pentru anul 2023 – procedură desfășurată de către Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Soroca (DASPF Soroca) în calitate de autoritate contractantă.

Echipa de monitorizare a urmărit această procedură de achiziții publice la diferite etape, însă cea mai mare atenție a fost acordată etapei de atribuire a contractului, ca urmare a descoperirii unor prevederi contractuale mult prea lejere vis-a-vis de îndeplinirea de către operatorul economic a angajamentelor sale contractuale, precum și etapei de implementare și monitorizare a contractului, or desfășurarea acestei proceduri de achiziție indică mai multe potențiale stegulețe roșii în raport cu volumul de benzină achiziționat.

Ce a achiziționat Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Soroca?

Prin cererea de acces la informație nr. 239/23 din 21.11.2023, am solicitat de la Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Soroca copiile mai multor contracte încheiate pe parcursul anului 2023, inclusiv de achiziționare a produselor petroliere pentru satisfacerea necesităților anuale ale Direcției.

La data de 28.11.2023, Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Soroca ne-a furnizat răspunsul cu numărul 2223, prin care ne-a expediat copia contractului de achiziții a produselor petroliere pentru anul 2023.

REPUBLICA MOLDOVA
CONSILIUL RAIONAL SOROCA

DIRECȚIA ASISTENȚĂ SOCIALĂ
ȘI PROTECȚIE A FAMILIEI SOROCA

Nr. 2223 din 28.11 2023

AO „Asociației pentru Drepturile Omului Lex XXI”

Prin prezenta, Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Soroca (în continuare DASPF Soroca) Vă prezintă informația solicitată prin scrisoarea nr. 239/23 din 21.11.2023, după cum urmează:

-copia Contractului de achiziții a produselor petroliere pentru anul 2023;

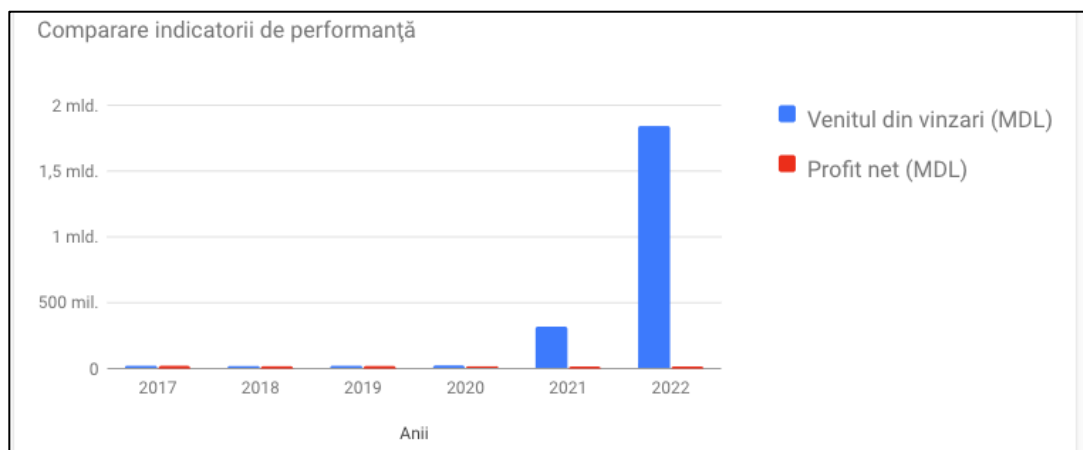
Astfel, la data de 04.01.2023, DASPF Soroca a semnat contractul nr. 1 cu operatorul economic VENTO RETAIL S.R.L., reprezentat de către șefa secției vânzări, doamna Lucia Gheorghită. Bunurile au fost achiziționate printr-un contract de valoare mică.

S.R.L. VENTO RETAIL (1009600044712) a fost fondată în decembrie 2009 și are un număr de 850 angajați. Conform platformei data2b.md, veniturile acesteia au crescut vertiginos începând cu anul 2020. Astfel, dacă în 2019 compania dispunea de un număr de 3 angajați și un venit din vânzări de 26,76 mil MDL atunci, începând cu anul 2020, compania a crescut atât în numărul său de angajați, cât și în valoarea veniturii din vânzări. În 2022, compania s-a bucurat de un număr de 704 angajați și de un venit din vânzări record de 1,85 mld MDL¹.

Indicatorii de performanță

Anii	Venitul din vinzari (MDL)	Profit net (MDL)	Nr. Angajati
2017	26,76 mil	20,39 mil	0
2018	24,50 mil	17,88 mil	3
2019	26,76 mil	19,82 mil	3
2020	30,07 mil	22,54 mil	3
2021	324,16 mil	16,42 mil	167
2022	1,85 mld	15,70 mil	704

¹ <https://www.data2b.md/ro/companies/1009600044712/srl-vento-retail>

Analizând platforma MTender.md, constatăm că, pe parcursul ultimilor ani, S.R.L. VENTO RETAIL a încheiat multiple contracte grase, unele de milioane de lei, și cu alte autorități publice locale, cum ar fi Școala Profesională din Alexăndreni, Sângerei²; Primăria comunei Mingir, Hâncești³; Întreprinderea de Stat ”Întreprinderea pentru silvicultură Iargara”⁴; ÎM “Direcția Reparații și Construcții Drumuri Bălți” etc. Doar contractul cu ÎM “Direcția Reparații și Construcții Drumuri Bălți” are o valoare exorbitantă de 6 192 070 MDL cu TVA.

Suma totală a contractului încheiat cu S.R.L. VENTO RETAIL este de 170 000 MDL, cu TVA. Prezentul contract s-a considerat încheiat la data semnării lui, fiind valabil până la data de 31.12.2023.

Contractul prevede următoarele specificații de preț:

Cod CP V	Denumirea bunurilor/ serviciilor	Unitatea de măsură	Cantitatea	Preț unitar (fără TVA)	Preț unitar (cu TVA)	Suma fără TVA	Suma cu TVA	Termenul de livrare/prestare	Clasificație bugetară (IBAN)	Discount %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	Benzină A-95	litru		19,43	23,32			2023		0,25%
	Motorină Euro5	litru		19,70	23,64			2023		0,25%
	TOTAL					141 666,67	170 000,00			

SEMNĂTURILE PĂRȚILOR

<p>Vânzător</p> <p>Digitally signed by Gheorghită Lucia Date: 2023.01.04 12:30:25 EET Reason: MoldSign Signature Location: Moldova</p>	<p>Cumpărător</p> <p>Digitally signed by Nicuța Vladimir Date: 2023.01.04 10:38:22 EET Reason: MoldSign Signature Location: Moldova</p>
---	--

² <https://mtender.gov.md/tenders/ocds-b3wdp1-MD-1704187412434?tab=contract-notice>

³ <https://mtender.gov.md/tenders/ocds-b3wdp1-MD-1704271722248?tab=contract-notice>

⁴ <https://mtender.md/Home/TenderInfo/ocds-b3wdp1-MD-1675952889519>

De asemenea, următoarele specificații tehnice sunt parte integrală a contractului:

Denumirea bunurilor/serviciilor	Denumirea modelului bunului/serviciului	Țara de origine	Producătorul	Specificarea tehnică deplină solicitată de către autoritatea contractantă	Specificarea tehnică deplină propusă de către ofertant	Standarde de referință
1	2	3	4	5	6	7
Bunuri/servicii						
1	Lotul Benzină A-95	România	"OMV Petrom" S.A. România	Cifra octanică, COR, min 95; Aspect limpede și transparent	Cifra octanică, COR, min 95; Aspect limpede și transparent	SM SR EN 228
2	Lotul Motorină Euro5	România	"ROMPETROL RAFINARE" S.A. România	Aditivii din motorină nu trebuie să conțină compuși ai metalelor și fosforului. - Cifra cetanică, min. 51,0 - Punct de inflamabilitate, min. 55 °C - Densitatea la 20° C, max 860,0 kg/m ³ - Viscositate la 40 ° C 2,00-4,50 mm ² /s	Aditivii din motorină nu trebuie să conțină compuși ai metalelor și fosforului. - Cifra cetanică, min. 51,0 - Punct de inflamabilitate, min. 55 °C - Densitatea la 20° C, max 860,0 kg/m ³ - Viscositate la 40 ° C 2,00-4,50 mm ² /s	SM SR EN 590

SEMNĂTURILE PĂRȚILOR

<p style="text-align: center;">Vânzător</p> <p>Digitally signed by Gheorghijă Lucia Date: 2023.01.04 12:30:04 EET Reason: MoldSign Signature Location: Moldova</p> 	<p style="text-align: center;">Cumpărător</p> <p>Digitally signed by Nicuța Vladimir Date: 2023.01.04 11:03:17 EET Reason: MoldSign Signature Location: Moldova</p>
--	---

Stegulete roșii la etapa de atribuire a contractului

Din analiza contractului nr. 1 din 04.01.2023 între DASPF Soroca și VENTO RETAIL SRL, se observă că capitolul referitor la sancțiuni este complet lipsit de valori specifice, prezentând în mod repetat o cifră de 0% în toate subpunctele menționate. Acest lucru poate ridica semne de întrebare în legătură cu eficiența și aplicabilitatea sancțiunilor în cazul în care una dintre părți încalcă termenii contractului.

10. Sancțiuni
10.1. Garanția de bună executare a contractului agreată de Cumpărător este sub forma de garanție bancară emisă de o bancă comercială sau transfer la contul Cumpărătorului, în cuantum de <u>0</u> % din valoarea contractului.
10.2. Pentru refuzul de a vinde Bunurile prevăzute în prezentul Contract, Vânzătorul suportă o penalitate în valoare de <u>0</u> % din suma totală a contractului.
10.3. Pentru livrarea cu întârziere a Bunurilor, Vânzătorul poartă răspundere materială în valoare de <u>0</u> % din suma Bunurilor nelivrate, pentru fiecare zi de întârziere, dar nu mai mult de <u>0</u> % din suma totală a prezentului Contract. În cazul în care întârzierea depășește 30 zile, se consideră ca fiind refuz de a vinde Bunurile prevăzute în prezentul Contract și Vânzătorului i se va reține garanția de bună executare a contractului, iar Cumpărătorul poate rezilia contractual unilateral.
10.4. Pentru achitarea cu întârziere, Cumpărătorul poartă răspundere materială în valoare de <u>0</u> % din suma Bunurilor neachitate, pentru fiecare zi de întârziere, dar nu mai mult de <u>0</u> % din suma totală a Bunurilor neachitate.

Spre exemplu, subpunctul 10.2. - *Penalitate pentru refuzul de a vinde bunurile* - stabilește o penalitate pentru vânzător în cazul refuzului de a vinde bunurile convenite. Cu toate acestea, în contractul vizat, se specifică o valoare de 0%, care nu poate fi considerată ca o sancțiune efectivă pentru încălcarea termenilor contractului. Același este cazul și pentru subpunctul 10.3. - *Penalitate pentru livrarea cu întârziere a bunurilor* – în care se menționează o penalitate pentru vânzător în cazul întârzierii livrării bunurilor. Însă, din nou, se specifică o valoare de 0% din suma bunurilor nelivrate. Acest lucru poate sugera o lipsă de stimulare pentru vânzător de a respecta termenele de livrare stabilite în contract.

Aceste constatări indică deficiența contractului în ceea ce privește sancțiunile pentru încălcarea termenilor contractuali, ceea ce poate genera riscuri și întrebări privind aplicabilitatea și eficacitatea acestuia în gestionarea potențialelor neînțelegeri sau dispute între părți. Este recomandabil, pentru contractele similare din viitor, să se revizuiască și să se completeze aceste aspecte pentru a asigura un cadru contractual mai robust și echitabil pentru ambele părți implicate.

Alte direcții de asistență socială din țară, precum DASPF Glodeni, includ sancțiuni clare în contracte similare. De exemplu, în contractul nr. 1 din 24 ianuarie 2023 încheiat între Direcția de Asistență Socială și Protecție a Familiei din Glodeni și LUKOIL-Moldova SRL, se specifică clar sancțiuni pentru refuzul de a vinde/presta bunurile, întârzierea livrării/prestării bunurilor și achitarea cu întârziere. Spre exemplu, în cazul refuzului de a vinde sau presta bunurile conforme cu contractul, se prevede că se va reține garanția de bună executare a contractului, iar în situația în care aceasta nu a fost constituită, furnizorul suportă o penalitate în valoare de 5% din suma totală a contractului.

10.2. Pentru refuzul de a vinde/presta Bunurile prevăzute în prezentul Contract, se va reține garanția de bună executare a contractului, în cazul în care ea a fost constituită în conformitate cu prevederile punctului 10.1., în caz contrar Furnizorul suportă o penalitate în valoare de 5% din suma totală a contractului.

10.3. Pentru livrarea/prestarea cu întârziere a Bunurilor, Furnizorul poartă plata despăgubirei în valoare de 0,1% din suma Bunurilor nelivrate/neprestate, pentru fiecare zi de întârziere, dar nu mai mult de 5 % din suma totală a prezentului Contract. În cazul în care întârzierea depășește 10 zile, Furnizorul prezintă Cumpărătorului/Beneficiarului o explicație în formă scrisă. Dacă Cumpărătorul/Beneficiarul acceptă, Furnizorul prelungeste termenul de valabilitate a garanției de bună executare, în caz contrar se consideră ca fiind refuz de a livra/presta Bunurile prevăzute în prezentul Contract și Furnizorului/Prestatorului i se va reține garanția de bună executare a Contractului, în cazul în care a fost constituită în conformitate cu prevederile pct.10.1.

10.4. Pentru achitarea cu întârziere, Cumpărătorul/Beneficiarul poartă plata despăgubirei în valoare de 0,1% din suma Bunurilor neachitate, pentru fiecare zi de întârziere, dar nu mai mult de 5% din suma totală a prezentului contract.

Aceste sancțiuni sunt expres definite și proporționale cu încălcările contractuale, oferind astfel

transparență și certitudine în relațiile comerciale dintre părți. Este o practică normală, care ar trebui urmată și de către DASPF Soroca.

Stegulețe roșii la etapa de implementare și monitorizare a contractului: de câtă benzină are nevoie o direcție de asistență socială?

În anul 2023, DASPF Soroca a înregistrat un record greu de egalat, achiziționând produse petroliere (benzină și motorină) cât să călătorească, *poetic vorbind*, din Moldova în Antarctica de 6-9 ori⁵. Mai exact, vorbim despre aproximativ 7200 de litri de benzină/motorină, achiziționate la un cost de 170 000 MDL cu TVA.

Cu 7200 litri de benzină, o mașină ar mai putea: efectua 5 călătorii de la Paris la Roma, dus-întors⁶; efectua 20 de călătorii de la Berlin la Praga, dus-întors⁷; efectua 19 de călătorii de la Londra la Amsterdam, dus-întors⁸ etc. Pentru că acest volum de produse petroliere ni s-a părut exorbitant, am încercat să analizăm achizițiile/consumpția de produse petroliere ale altor autorități publice de același nivel. Astfel, prin intermediul cererii de acces la informație nr. 245/23 din 21.11.2023, am solicitat Direcției Asistență Socială și Protecția Familiei Râșcani copia contractului de achiziționare a produselor petroliere pentru anul 2023. La data de 23.11.2023, am recepționat răspunsul cu numărul 1027, prin intermediul căruia am obținut copia contractului solicitat.

REPUBLICA MOLDOVA CONSILIUL RAIONAL RÎȘCANI DIRECȚIA ASISTENȚĂ SOCIALĂ ȘI PROTECȚIA FAMILIEI		РЕСПУБЛИКА МОЛДОВА РЫШКАНСКИЙ РАЙОННЫЙ СОВЕТ УПРАВЛЕНИЕ СОЦИАЛЬНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ И ЗАЩИТЫ СЕМЬИ
or. Rîșcani, str. Independenței 44 Tel. (256) 2-39-87		г. Рышкань, ул. Индепенденцей 44 тел (256) 2-39-87
Nr. 1027 din 23.11.2023		Asociația pentru Drepturile Omului Lex XXI
Prin prezenta, Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei Rîșcani la cererea Dumneavoastră nr.245/23 din 21.11.2023, Vă informează după cum urmează:		
1. DASPF Rîșcani pe parcursul anului 2023 a achiziționat produse petroliere prin contract de valoare mică.		

⁵ Modalitatea prin care a fost calculată cifra de 3 călătorii Moldova-Antarctica: conform worldata.info, distanța dintre Moldova și Antarctica este de 15.445 km. Consumpția medie de petrol per 100 km este de 5-8 litri. Astfel, o călătorie din Moldova spre Antarctica ar necesita între 772,25 litri benzină și 1 235,6 litri benzină. Așadar, consumpția de 7000 litri a DASPF Soroca pentru anul 2023 ar fi, în acest format, echivalentă cu 6-9 călătorii din Moldova în Antarctica.

⁶ Călătoria Paris-Roma acoperă aproximativ 1400 de kilometri.

⁷ Călătoria Berlin-Praga acoperă aproximativ 350 de kilometri.

⁸ Călătoria Londra-Amsterdam acoperă aproximativ 360 de kilometri.

Astfel, în conformitate cu contractul nr. 4 din 12 ianuarie 2023 încheiat între Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei Râșcani și ICS LUKOIL MOLDOVA, prestatorul economic s-a obligat să ofere DASPF Râșcani, pe parcursul anului 2023, produse petroliere în valoare de 55 000 MDL, inclusiv TVA.

3.2. Suma totală a prezentului Contract, inclusiv TVA, se stabilește în lei moldovenești și constituie:
55000 lei, Cincizeci și cinci mii lei 00 bani MD.

Am încercat să utilizăm următorul raționament de comparare a celor două contracte: cu cât este mai mare populația și suprafața unui raion, cu atât mai multe produse petroliere sunt necesare pentru buna funcționare și activitate a Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei din raionul vizat.

Astfel, pentru anul 2023, Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Soroca a achiziționat produse petroliere în valoare de 170 000 MDL cu TVA, pentru o populație a raionului Soroca de 99 000 locuitori (2016), o suprafață de 1043 kilometri pătrați și un număr de 68 localități⁹.

În același timp, Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei Râșcani a achiziționat, pentru anul 2023, produse petroliere în valoare de doar 55 000 MDL cu TVA, pentru o populație a raionului Râșcani de 65 000 locuitori (2018), o suprafață de 936 kilometri pătrați și un număr de 55 localități.

Astfel, putem trasa următoarele concluzii comparative între cele două contracte:

1. Populația:

- Populația din Râșcani este cu aproximativ 34% mai mică decât cea din Soroca.

2. Suprafața raionului:

- Suprafața raionului Soroca este de aproximativ 11% mai mare decât cea a raionului Râșcani.

3. Valoarea contractului:

- Valoarea contractului pentru achiziția de produse petroliere în Soroca este de aproximativ 3 ori mai mare decât în Râșcani.

4. Raportul dintre valoarea contractului și populație:

- Valoarea contractului pe cap de locuitor în Soroca este de aproximativ 1,7 ori mai mare decât în Râșcani.

5. Raportul dintre valoarea contractului și suprafața raionului:

⁹ https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/md/Ghid-turistic_Soroca-site.pdf

- Valoarea contractului pe unitatea de suprafață în Soroca este de aproximativ 2,8 ori mai mare decât în Râșcani.

Astfel, în ciuda unei diferențe relativ mici în populație și suprafața raioanelor, valoarea contractului pentru achiziția de produse petroliere este semnificativ mai mare în Soroca decât în Râșcani.

Concluzii și recomandări în raport cu procedura de achiziție vizată

Concluzii:

- Analiza detaliată a contractului dintre DASPF Soroca și VENTO RETAIL SRL relevă deficiențe semnificative în ceea ce privește sancțiunile pentru încălcarea termenilor contractuali. Lipsa sancțiunilor eficiente poate genera riscuri și întrebări privind aplicabilitatea și eficacitatea acestuia în gestionarea potențialelor neînțelegeri sau dispute între părți.
- Alte direcții de asistență socială din țară, cum ar fi DASPF Glodeni, includ sancțiuni clare în contracte similare. Aceste sancțiuni sunt expres definite și proporționale cu încălcările contractuale, oferind transparență și certitudine în relațiile comerciale dintre părți.
- În anul 2023, DASPF Soroca a înregistrat un record greu de egalat, achiziționând produse petroliere (benzină și motorină) cât să călătorească, *poetic vorbind*, din Moldova în Antarctica de 6-9 ori¹⁰. Mai exact, vorbim despre aproximativ 7200 de litri de benzină/motorină, achiziționate la un cost de 170 000 MDL cu TVA.
- Analiza comparativă a contractelor DASPF Soroca și DASPF Râșcani relevă diferențe semnificative în valoarea contractelor de achiziționare a produselor petroliere, raportate la populație și suprafața raioanelor. Deși Râșcani este mai mic decât Soroca atât ca populație, cât și ca suprafață, valoarea contractului încheiat de către DASPF Soroca este de 3 ori mai mare decât cea a contractului încheiat de către DASPF Râșcani.

Recomandări:

- Pentru contractele similare din viitor, este recomandabil ca DASPF Soroca să completeze detaliat și responsabil capitolul cu privire la sancțiuni, pentru a asigura un

¹⁰ Modalitatea prin care a fost calculată cifra de 3 călătorii Moldova-Antarctica: conform worldata.info, distanța dintre Moldova și Antarctica este de 15.445 km. Consumția medie de petrol per 100 km este de 5-8 litri. Astfel, o călătorie din Moldova spre Antarctica ar necesita între 772,25 litri benzină și 1 235,6 litri benzină. Așadar, consumția de 7000 litri a DASPF Soroca pentru anul 2023 ar fi, în acest format, echivalentă cu 6-9 călătorii din Moldova în Antarctica.

cadru contractual mai robust și echitabil pentru ambele părți implicate.

- Autoritățile publice din Republica Moldova ar trebui să ia în considerare extinderea utilizării sistemelor GPS pe vehiculele instituțiilor publice, inclusiv pe cele din domeniul asistenței sociale și protecției familiei. Această măsură poate spori transparența și eficiența în utilizarea fondurilor publice.
- În lumina volumului aparent excesiv de produse petroliere achiziționate în 2023, se recomandă o evaluare atentă a necesităților reale de combustibil pentru activitățile desfășurate de Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Soroca. Analiza detaliată a consumului istoric și a proiecțiilor viitoare poate contribui la optimizarea utilizării resurselor și la identificarea potențialelor economii.